

Ny kurs!

Förorenade områden – Grundkurs

8–9 april 2025

På denna kurs deltar du digitalt på distans

UR KURSINNEHÅLLET

- Sammanfattning av lagstiftningen som reglerar ansvar för förorenade områden
- Hur tillämpa generella riktvärden för att göra korrekta bedömningar?
- Gränsvärden för olika föroreningar – vad innebär detta vid riskbedömning och beslut om åtgärder?
- Genomgång av utredningsprocessen – som leder fram till val av efterbehandlingsåtgärd
- Riskbedömning av förorenade områden – översiktlig genomgång
- Ansvarsutredningen inför undersökningar och efterbehandlingsåtgärder
- Strategi och planering inför provtagning av förorenade områden
- Provtagning av förorenade områden
- Relevanta föroreningars egenskaper och dess påverkan på miljön
- Platsspecifika riktvärden utifrån Naturvårdsverkets beräkningsmodell
- Naturligt förekommande ämnen med förhöjda halter i berg och andra material – åtgärder och hantering
- Åtgärder vid förorenade områden – hur välja rätt efterbehandlingsåtgärd?
- Riskbedömning för hållbar masshantering och säker återanvändning av massor

KURSLEDARE

Jonas Östgren
Ekotoxikolog
Trapezia miljökonsult

Mattias Jacobson
Geolog och miljökonsult
Trapezia miljökonsult

Studia

www.studia.se

Förorenade områden – Grundkurs

8–9 april 2025

På denna kurs deltar du digitalt på distans

Att hantera förorenade områden och massor som uppkommer på ett korrekt sätt är både viktigt och komplext. Lagkraven är hårda och om arbetet inte sker på ett riktigt sätt riskeras både omgivningen skadas och rättsliga påföljder för verksamhetsutövare och fastighetsägare.

För att kunna göra korrekta utförandearbeten, granskningar och bedömningar krävs det att du som arbetar på en tillsynsmyndighet har grundläggande, uppdaterad teknisk och praktisk kunskap inom en rad olika områden när det gäller förorenade områden.

Denna kurs ger dig viktig kunskap om olika föroreningars egenskaper och dess påverkan på miljön. Du får aktuell grundläggande kunskap om bland annat utredning av förorenade områden, ansvarsutredningar, riskbedömning, provtagning, platsspecifika riktvärden samt åtgärder och hantering av massor. Dessutom får du en sammanfattning av lagstiftningen som reglerar ansvar för förorenade områden.

Syftet med kursen är att du ska öka din kunskap och blir tryggare i ditt arbete med förorenade områden, för att kunna utkräva det ansvar som åligger verksamhetsutövare och fastighetsägare enligt miljöbalken.

Ur kursens innehåll:

- Sammanfattning av lagstiftningen som reglerar ansvar för förorenade områden
- Hur tillämpa generella riktvärden för att göra korrekta bedömningar?
- Gränsvärden för olika föroreningar – vad innebär detta vid riskbedömning och beslut om åtgärder?
- Genomgång av utredningsprocessen – som leder fram till val av efterbehandlingsåtgärd
- Riskbedömning av förorenade områden – översiktlig genomgång
- Ansvarsutredningen inför undersökningar och efterbehandlingsåtgärder
- Strategi och planering inför provtagning av förorenade områden
- Provtagning av förorenade områden
- Relevanta föroreningars egenskaper och dess påverkan på miljön
- Platsspecifika riktvärden utifrån Naturvårdsverkets beräkningsmodell
- Naturligt förekommande ämnen med förhöjda halter i berg och andra material – åtgärder och hantering
- Åtgärder vid förorenade områden – hur välja rätt efterbehandlingsåtgärd?
- Riskbedömning för hållbar masshantering och säker återanvändning av massor

Varmt välkommen till kursen!

Lisen Comérus

Kursansvarig, **Studia**

Målgrupp

Kursen vänder sig till dig som arbetar med frågor som rör förorenade områden som miljöinspektör eller miljöchef på landets kommuner, miljöhandläggare på länsstyrelse eller på Försvarsinspektören för hälsa och miljö. Även andra intresserade är välkomna att delta på kursen.

Studia

www.studia.se

Kursprogram

Sammanfattning av lagstiftningen som reglerar ansvar för förorenade områden

- Vilka är de miljörättsliga förutsättningarna för arbetet med förorenade områden?
- Genomgång av miljöbalkens bestämmelser om ansvar för föroreningsskador (förorenade områden)
- Genomgång av aktuell praxis inom området – hur påverkar rättsläget arbetet med förorenade områden?

Hur tillämpa generella riktvärden för att göra korrekta bedömningar?

- Hur kan och bör riktvärdena för förorenade områden användas, vilka är möjligheterna och begränsningarna?
- Hur avgöra om generella riktvärden kan användas för de beslut som riskbedömningen ska ge stöd i att fatta?

Gränsvärden för olika föroreningar – vad innebär detta vid riskbedömning och beslut om åtgärder?

- Hur påverkar gränsvärden för olika föroreningar hur riskbedömningar bör göras?
- Hur påverkar gränsvärden för olika föroreningar vilka beslut om åtgärder som bör fattas?

Genomgång av utredningsprocessen – som leder fram till val av efterbehandlingsåtgärd

- Vilka moment ingår i utredningsprocessen?
- Hur planera för genomförande av en effektiv och ändamålsenlig utredningsprocess?

Riskbedömning av förorenade områden – Översiktlig genomgång

- Genomgång av Naturvårdsverkets riskbedömningsmetodik
- Hur kan man uppskatta vilka risker som föroreningssituationen innebär, idag och i framtiden och hur mycket riskerna behöver minskas för att oacceptabla effekter inte ska uppstå?

Ansvarsutredningen inför undersökningar och efterbehandlingsåtgärder

- Checklista – vad bör en ansvarsutredning innehålla?
- Hur göra en bedömning av vilka objekt som ska prioriteras och där ansvarsutredningar bör göras?
- Vad finns det för tillvägagångssätt för att finna ansvariga adressater?
- Flera verksamhetsutövare – hur bedöma vilken som bidragit till föroreningssituationen?
- Vilket underlag krävs för att beskriva föroreningssituationen, koppling till verksamhet samt ansvarig adressat?
- Vikten av att hänvisa till praxis, förarbeten och vägledningsmaterial vid ansvarsutredningar

Strategi och planering inför provtagning av förorenade områden

- Hur utforma en tydlig provtagningsplan?
  - Hur bör provtagningsplanen anpassas utifrån olika situationer?
  - Hur tydliggöra undersökningens syfte och avgränsning?
  - Vilken information om platsen som ska undersökas behöver redovisas i provtagningsplanen?
  - Hur utforma en konceptuell modell eller problembeskrivning som beskriver risksituationen för det förorenade området?
- Vad bör ingå i en genomförandebeskrivning för provtagning av förorenade områden?
- Hur formulera en beskrivning av hur arbetet med provtagning ska redovisas och dokumenteras?
- Hur granska provtagningsplaner utformade av konsulter?

Provtagning av förorenade områden

- Hur genomföra provtagning på ett korrekt och representativt sätt?
- Genomgång av olika metoder för provtagning
- Vilka metoder för provtagning är lämpliga i olika situationer?
- För- och nackdelar med olika provtagningsmetoder

Kurstider

Dag 1 – Tisdag 8 april 2025

Från 08.30	Digital registrering
09.30	Kursen inleds
12.00 – 13.00	Lunch
14.30 – 14.50	Eftermiddagsfika
16.30	Kursens första dag avslutas

Dag 2 – Onsdag 9 april 2025

09.00	Kursens andra dag inleds
09.50 – 10.10	Förmiddagsfika
12.00 – 13.00	Lunch
14.30 – 14.50	Eftermiddagsfika
16.00	Kursen slutar

Studia

www.studia.se

Kursprogram

Relevanta föroreningars egenskaper och dess påverkan på miljön

- Tungmetaller
- Oljekolväten
- PAH
- Klorerade lösningsmedel
- Bekämpningsmedel
- PFAS
- Klorparaffiner

Platsspecifika riktvärden utifrån Naturvårdsverkets beräkningsmodell

- När bör platsspecifika riktvärden, som tar hänsyn till hur riskförutsättningarna ser ut i det aktuella området, tas fram?
- Hur avgöra vilken kvalitet som ingående data ska ha i olika situationer? Hur avgöra vad som är rimligt med hänsyn till föroreningssituationen?
- Viktigt att tänka på vid beräkning av platsspecifika riktvärden – och vid granskning av beräkningar

Naturligt förekommande ämnen med förhöjda halter i berg och andra material – åtgärder och hantering

- Var kan naturligt förekommande ämnen med förhöjda halter i berg och andra material förväntas förekomma?
- Hur hantera situationer där misstänkta förorenade områden undersökts och där det kan förväntas finnas naturligt förekommande ämnen med förhöjda halter i berg och andra material?

Åtgärder vid förorenade områden – hur välja rätt efterbehandlingsåtgärd?

- Hur avgöra vilka åtgärder för att avhjälpa föroreningsskada som är lämpliga vid olika situationer?
- Proportionen mellan den nytta för människors hälsa och miljön som skyddsåtgärden eller försiktighetsmålet medför och kostnaderna för åtgärderna får inte vara orimlig – Hur göra en rimlighetsavvägning för att kunna ställa rätt kvar på åtgärd?

Riskbedömning för hållbar masshantering och säker återanvändning av massor

- Hur göra en bedömning av när och hur massor kan utgöra en säker resurs för återvinning i andra anläggningsändamål?
- Klassificering och karaktärisering av massor
  - Olika sätt att klassificera massor eller avfall enligt avfallsförordningen genom beräkningsmetoden eller via testning
- Hur arbeta i praktiken för att främja ökad säker återanvändning av massor?
- PFAS och masshantering
  - Var kan PFAS förväntas?
  - Risker och hantering av massor som innehåller PFAS

Kursledare

Jonas Östgren

Ekotoxikolog

Trapezia miljökonsult

Jonas Östgren, ekotoxikolog med bakgrund från Uppsala universitet, Kemikalieinspektionen och EFSA. Jonas är specialist inom riskbedömningar, ekotoxikologi och miljöföroreningar och har arbetat i expertroller på olika myndigheter. Han har arbetat som miljökonsult i 20 år med främst frågor som rör riskbedömningar, förorenade områden, PFAS, mark- och vattenprovtagningar samt marin biologi och ekotoxikologi. Han handleder också studenter samt utbildar inom miljö och hållbarhet.

Jonas har lång erfarenhet av att arbeta med avfall och masshantering kopplat till förorenade områden, men även återvinning av avfall, sekundära ballastmaterial och End of Waste. Hans breda kompetens och erfarenhet gör honom till en värdefull resurs inom miljökonsultverksamhet och hållbar utveckling.

Mattias Jacobson

Geolog och miljökonsult

Trapezia miljökonsult

Mattias Jacobson är en erfaren geolog med kunskaper inom miljöfarlig verksamhet, miljöjuridik, miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), miljöledning och miljösamordning. Han har varit verksam som miljökonsult i över 20 år, främst med frågor berör avfall och avfallshantering, tillståndsprövningar och förorenad mark.

Mattias har lång erfarenhet med avfall och avfallshantering, inklusive provning av avfall. Han har arbetat länge med återvinning av avfall och sekundära ballastmaterial. Dessutom har han arbetat med provning, kontroll/revision och certifiering av ballast, även från återvunnet material. Hans breda kompetens och erfarenhet gör honom till en värdefull resurs inom miljökonsultverksamhet och hållbar utveckling.

Förorenade områden – Grundkurs

DATUM

8–9 april 2025

PLATS

Digitalt på distans via Zoom.

PRIS

Digitalt deltagande: 9 990 kronor exklusive moms. Priset gäller deltagande för en person. I priset ingår kursens dokumentation i digitalt format.

Sändningen kommer inte att spelas in och får inte heller spelas in av deltagarna.

För våra avbokningsregler, allmänna villkor och integritetspolicy se www.studia.se.

BOKA DIN PLATS

 www.studia.se

 08-650 09 29

 bokning@studia.se

 Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Telefon: 08-650 09 29
E-post: info@studia.se
Hemsida: www.studia.se

Avsändare och returadress: Studia AB, Box 550, 101 30 Stockholm

Studia

www.studia.se